

2. Freyer, Walter. Tourismus. Einführung in die Fremdenverkehrsökonomie. – 11., überarbeitete und aktualisierte Auflage. Berlin/München/Boston: Walter de Gruyter GmbH, 2015, 707 S.

УДК 338.512

Шуліко А.О.

к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту

ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Сільське господарство це одна з основних сфер матеріального виробництва, яка забезпечує населення продуктами харчування. Це дуже важлива галузь, яка є основою агропромисловості будь-якої країни. За її рахунок і забезпечується основна частина попиту населення на товари народного споживання. Основною метою сільського господарства є збереження сталості та подальшого збільшення виробництва продукції при постійному зменшенні трудових, матеріальних та грошових ресурсів на її виробництво, всебічне підвищення його ефективності.

Сільське господарство є однією з найважливіших галузей України. Формування витрат на виробництво продукції сільськогосподарських підприємств обумовлені рядом особливих факторів, таких як сезонність виробництва, залежність від природно-кліматичних умов, використання землі у якості основного засобу виробництва. Завдяки цьому виробництво на аграрних підприємствах характеризується тривалістю операційного циклу, нерівномірним виходом продукції при рівномірних витратах та різними калькуляційними одиницями. Обмеженість ресурсів і досягнення планової ефективності потребують постійного порівняння понесених витрат і отриманих результатів. Ця проблема ускладнюється під впливом інфляційних процесів, коли дані про виробничі витрати необхідно повсякденно порівнювати з майбутніми витратами, що значною мірою залежить від впливу зовнішнього середовища. Можливість усунення або передбачення впливу багатьох негативних внутрішніх і зовнішніх факторів з'являється завдяки раціонально організованому обліку витрат на виробництво.

Значний вклад у теоретико-методологічні засади структури формування собівартості сільськогосподарської продукції з урахуванням галузевої специфіки здійснили такі українські вчені як Андрійчук (2012), Шпичак (2015), Давидович, (2008), Муляр (2013), та інші, проте проблема механізму формування собівартості продукції сільського господарства, змін у структурі виробничих витратах залишається актуальною

У відповідності до законодавства України продукція рослинництва відноситься до біологічних активів. Визнання біологічних активів в Україні

регулюється Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи» (далі - П(С)БО 30) [4]. Він є аналогом міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 41 «Сільське господарство». Крім того, в Україні прийняті Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку біологічних активів (далі - Методичні рекомендації). Формування собівартості продукції рослинництва визначається Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» (далі - П(С)БО 16) [3].

З метою повного обліку собівартості на сільськогосподарських підприємствах використовується два види собівартості: планова та фактична.

Планова собівартість на продукцію рослинництва встановлюється на сільськогосподарських підприємствах перед початком посівних робіт виходячи з прогнозованої кількості врожаю та прогнозних витрат сільськогосподарського підприємства, які необхідно здійснити для вирощування кожної окремої культури рослинництва.

У відповідності до Методичних рекомендацій фактична собівартість продукції, окрім продукції допоміжних виробництв, розраховується один раз на рік. Це зумовлено тим, що практично неможливо точно визначити залишок незавершеного виробництва на кінець кожного місяця тому що невідома кількість незібраного врожаю. Загальна кількість зібраного врожаю за кожною культурою рослинництва відома тільки наприкінці року.

Проте, сільськогосподарським підприємствам у відповідності до чинного законодавства України, потрібно подавати проміжну фінансову звітність. В такому випадку необхідно закривати рахунки незавершеного виробництва щомісячно. Тобто необхідно певним чином визначити залишок незавершеного виробництва наприкінці місяця чи кварталу. З цією метою на сільськогосподарських підприємствах необхідно розраховувати та затверджувати не тільки планову собівартість, але і плановий загальний збір врожаю протягом всього сезону вирощування культур.

Наприклад, підсумувавши загальну вартість прямих виробничих витрат на вирощування сільськогосподарської культури «Огірок» протягом квітня 2019 р., необхідно визначити яка їх частка відноситься на собівартість вирощеної готової продукції у квітні 2019 року, а яка частина залишиться у складі незавершеного виробництва. Для цього необхідно визначити частку незавершеного виробництва виходячи з планового показника збору сільськогосподарської культури «Огірок» протягом квітня-червня 2019 р., склавши розрахунок (див. табл. 1).

Як зазначалося, протягом місяця сільськогосподарські підприємства визначають собівартість готової продукції за плановими цінами. У нашому прикладі встановлена планова ціна 10 грн. за 1 кг. огірків. Отже, загальна планова собівартість за даними бухгалтерського обліку є 43 060,00 грн. Після визначення фактичної собівартості 1 кг. готової продукції необхідно зробити план-факторне коригування (див. табл. 2).

Таблиця 1.

Розрахунок залишку незавершеного виробництва та фактичної собівартості вирощеної сільськогосподарської культури «Огірок» на кінець квітня 2019 р.

Показник	Значення
Овочева культура	Огірок корнішон
Фактичний збір, кг	4 306,00 грн.
Плановий збір, кг	38 000,00 грн.
Відсоток фактичного збору	11,33 %
Відсоток незавершеного виробництва	88,67 %
Прямі виробничі витрати	374 954,27 грн.
Залишок незавершеного виробництва	332 471,95 грн.
Собівартість вирощеної готової продукції	42 482,32 грн.
Фактична собівартість 1 кг. готової продукції	9,87 грн.

Таблиця 2.

Розрахунок план-факторного коригування сільськогосподарської культури «Огірок» на кінець квітня 2019 р.

Культура	Прямі виробничі витрати	Залишок незавершеного виробництва	Собівартість вирощеної готової продукції	Планова собівартість	Корегування
1	2	3	4	5	6
Квітень 2019					
Огірок	374 954,27	332 540,17	42 482,32	43 060,00	-645,90
Всього	374 954,27	332 540,17	42 482,32	43 060,00	-645,90

Отже, сума план-факторного коригування є - 645,90 грн. Це впливає на два показники:

- собівартість готової продукції на складі підприємства;
- собівартість реалізованої готової продукції.

Необхідно враховувати який відсоток зібраного врожаю був проданий, а який залишився на складі на кінець місяця. Результат відхилення необхідно розмежовувати у відсотковому співвідношенні між зазначеними показниками.

Застосування запропонованої методики формування собівартості готової продукції сільськогосподарських підприємств дозволить правильно сформувати собівартість кожної окремої сільськогосподарської продукції та правильно розподілити фактичну собівартість між місяцями та кварталами з метою складання квартальної фінансової звітності.

Базою для визначення незавершеного виробництва на кінець місяця є планова кількість врожаю, який планується зібрати протягом періоду вирощування сільськогосподарської продукції.

Оскільки облік виробництва здійснюється у планових цінах, в кінці кожного місяця необхідно здійснювати план-факторне коригування собівартості готової продукції на складі підприємства та собівартості реалізованої готової продукції.

Список використаних інформаційних джерел

1. Давидович І.Є. Управління витратами: навчальний посібник / І.Є. Давидович – К.: Центр учбової літератури, 2008. –320 с.
2. Муляр Т.С. Особливості управління витратами сільськогосподарськими підприємствами / Т.С. Муляр // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://economics.opu.ua/files/archive/2013/No5/125-130.pdf>
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати». [Електронний ресурс] - Затверджений наказом Міністерства фінансів України від від 31 грудня 1999 р. N 318 - Режим доступу: <https://zakon.help/law/318/>
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи». [Електронний ресурс] - Затверджений наказом Міністерства фінансів України від 18.11.2005 N 790 - Режим доступу: <https://zakon.help/law/z1456-05/>
5. Шпичак О. М. Економіко-організаційні неузгодженості взаємовідносин у продуктових ланцюгах в умовах інфляційно-девальваційних процесів: напрями врегулювання / О. М. Шпичак // Економіка АПК. – 2015. – № 6. – С. 82-93.

УДК 657.422

Яцик Т.В.

аспірант кафедри «Облік і аудит»

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, м. Київ, Україна

НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ І ЗВІТНОСТІ ОПЕРАЦІЙ З КРИПТОВАЛЮТОЮ НА ОСНОВІ ЇХ ГАРМОНІЗАЦІЇ ТА СТАНДАРТИЗАЦІЇ

Враховуючи відсутність окремого стандарту для бухгалтерського обліку операцій з крипто-активами, у світі склалися різні моделі та підходи до обліку цих активів, а тому це порушує уніфікований підхід в обліку та ускладнює принцип порівнюваності та співставності фінансової звітності. Враховуючи різну природу операцій з такими видами крипто-активів, як криптовалюта та токени, їх слід досліджувати як окремі об'єкти бухгалтерського обліку.

Нами вважається за доцільне виокремити окремі процеси, що стосуються криптовалюти, таких як: придбання криптовалют, що використовуються для платіжних цілей; використання криптовалют як платіжних засобів; встановлення справедливої вартості криптовалют; їх придбання з метою отримання доходу за рахунок збільшення їх вартості; майнінг (видобуток) та продаж криптовалют.

У бухгалтерському обліку під час придбання криптовалюти, що буде використовуватися для платіжних цілей, вона спочатку визнається за вартістю придбання, яка встановлюється виходячи із суми, що була сплачена або підлягає сплаті, або вартості інших переданих активів. Якщо вартість придбаної